

Upplands-Bro kommun

**Betygsnivå och måluppfyllelse inom
grundskolan**

Revisionsrapport

KPMG AB
2013-03-11
Antal sidor: 12

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	1
3.	Syfte och avgränsning	2
4.	Metod	2
5.	Kartläggning av betygsnivå	2
6.	Kartläggning av betygsnivå - ekonomi	4
7.	Styrning och kontroll	6
8.	Utvecklingsinsatser	7
8.1	Enheterna	7
8.1.1	Bergaskolan	8
8.1.2	Broskolan	9
8.1.3	Brunnaskolan och Hagnässkolan	9
8.1.4	Ekhammarskolan	9
8.1.5	Finnstaskolan	10
8.1.6	Härneviskolan	10
8.1.7	Lillsjöskolan	11
8.1.8	Råbyskolan	11
8.1.9	Tjustaskolan	11
8.2	Resursteamet	11
9.	Slutsatser	12

1. Sammanfattning

Vi har på uppdrag av Upplands-Bro kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av betygsnivå och måluppfyllelse inom grundskolan jämfört med andra kommuner. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2012.

”Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling” (Skollag 3 kap, § 3).

Läsåret 2011/2012 var andelen elever som ej uppnådde målen i ett, flera eller alla ämnen, 20,5 % i Upplands-Bro kommun. I en statistisk jämförelse med övriga Stockholms län framkommer att Upplands-Bro kommuns grundskolor som helhet inte avviker i kvalitet jämfört med övriga länet. Vi kan också utläsa att Upplands-Bro kommun har ett högre faktiskt genomsnittligt meritvärde än förväntat utifrån elevsammansättningen i kommunen.

Upplands-Bro kommun har lägre faktiska kostnader för grundskoleverksamheten än förväntat. De flesta kommuner i Stockholms län har en lägre kostnad än förväntat, dock ligger Upplands-Bro kommun bra till kostnadsmässigt och har inte heller ett gott kostnadsläge på bekostnad av lägre meritvärde än förväntat.

Utbildningsnämnden har med anledning av Skolinspektionens rapport tagit fram en övergripande plan för hur bristerna ska åtgärdas. Skolinspektionen har i ett uppföljningsbeslut bedömt att Upplands-Bro kommun har vidtagit sådana åtgärder att de påtalade bristerna på central kommunal nivå har avhjälpats. Under 2011 har en omorganisation genomförts och ett nytt kvalitetsredovisningssystem har utarbetats. En intern chefsutbildning pågår också inom kommunen. Kvalitets- och analysarbete kommer att vara i fokus och träffar ska ske mer regelbundet för att analysera insamlad kvalitetsinformation. Från och med 2012 analyseras frånvaron eftersom kvalitetsbanden är tydliga mellan närvaro och resultat. Resursteamet som omfattar bl.a. skolhälsovård, psykologer, tal/specialpedagoger och kuratorer ska utvecklas mot bakgrund av den utvärdering som genomfördes under 2012.

Utöver centrala utvecklingsinsatser sker utvecklingen lokalt ute på respektive skolenhet. I Upplands-Bro finns tio kommunala grundskolor. För att säkerställa att enheterna vidtar nödvändiga åtgärder ingår en inventering som ett kontrollmoment i kommunens handlingsplan för intern kontroll. Lägesrapport lämnas ihop med verksamhetsberättelsen. I denna granskning har vi valt att följa upp dokumentation och utveckling inom två områden som belyser elevernas lärande och utveckling i skolan; utvecklingssamtal och *individuella utvecklingsplaner* samt *åtgärdsprogram*. Vår granskning visar att flera utvecklingsinsatser har genomförts och påbörjats inom grundskolan.

2. Bakgrund

Vi har på uppdrag av Upplands-Bro kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av betygsnivå och måluppfyllelse inom grundskolan jämfört med andra kommuner.

Hösten 2011 genomförde Skolinspektionen tillsyn av skolverksamheten i Upplands-Bro kommun. Vid tillsynen genomfördes intervjuer med bl.a. elever, lärare, rektorer och utbildningschef. Slutsatsen av tillsynen var att kunskapsresultaten i grundskolan behöver förbättras.

Genom den nya skollagen, som trädde i kraft 1 juli 2011, förstärks kravet på ett systematiskt kvalitetsarbete. Varje huvudman, rektor och förskolechef får ett ansvar att systematiskt planera, följa upp och analysera resultaten i förhållande till nationella mål, krav och riktlinjer. Detta ska vara underlag för insatser så att verksamheten kan utvecklas och nå uppsatta mål och resultat. Av den nya skollagen framgår också att en viktig del av kvalitetsarbetet på enhetsnivå är att det bedrivs tillsammans med personal, barn och elever samt vårdnadshavare. Det måste därför finnas organisation och resurser som underlättar utvecklingsarbetet både på huvudmannanivå och på enhetsnivå.

3. Syfte och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om formerna för styrning, ledning och kontroll av grundskolans verksamhet stödjer god kvalitet i skolan. Granskningen omfattar den obligatoriska grundskolan år 1-9. I Upplands-Bro finns tio kommunala och tre enskilda grundskolor. Granskningen avser Utbildningsnämnden och omfattar grundskolor i kommunens egen regi.

Målet med granskningen är att:

- Kartlägga hur betygsnivå för elever som går i grundskolan i Upplands-Bro kommun ligger till jämfört med andra kommuner i länet.
- Granska om formerna för styrning, ledning och kontroll av grundskolans verksamhet stödjer ett effektivt utvecklingsarbete avseende måluppfyllelse och förbättrad betygsnivå.
- Granska vilka utvecklingsinsatser som sker för att öka kvalitet och måluppfyllelse i grundskolan

4. Metod

För att besvara granskningens frågeställningar har vi huvudsakligen inriktat oss på dokumentstudier och intervjuer med berörda tjänstemän. Vi har också studera databaser för nyckeltalsjämförelser via hemsidor som t.ex. Sveriges kommuner och landsting (SKL).

5. Kartläggning av betygsnivå

Vid jämförelser av betygsnivån i grundskolan används generellt det genomsnittliga meritvärdet för kommunens elever i år 9. Även andel elever som ej uppfyllt målen i alla ämnen används ofta som måttal vid jämförelser med andra kommuner.

I *Tabell 1¹* redovisas en jämförelse mellan samtliga kommuner i Stockholms län avseende det genomsnittliga meritvärdet år 2011. Det genomsnittliga meritvärdet för hela länet är 215. Alla kommuner har samma vikt, dvs. medelvärdet gäller för en genomsnittlig kommun.

		Österåker	213
Danderyd	252	Järfälla	211
Sollentuna	239	Värmdö	210
Nacka	237	Huddinge	210
Täby	237	Upplands-Bro	209
Stockholm	224	Sundbyberg	209
Solna	219	Vaxholm	208
Ekerö	218	Norrtälje	204
Salem	218	Haninge	202
Nykvarn	217	Botkyrka	201
Tyresö	217	Upplands Väsby	197
Stockholms län	215	Sigtuna	197

I denna jämförelse ligger Upplands-Bro kommuns genomsnittliga meritvärde (209) under länsnittet. Uppgifterna avser elever i kommunens egna skolor, oavsett folkbokföringsort. Meritvärdet för en elev utgörs av summan för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (maxvärde 320 poäng).

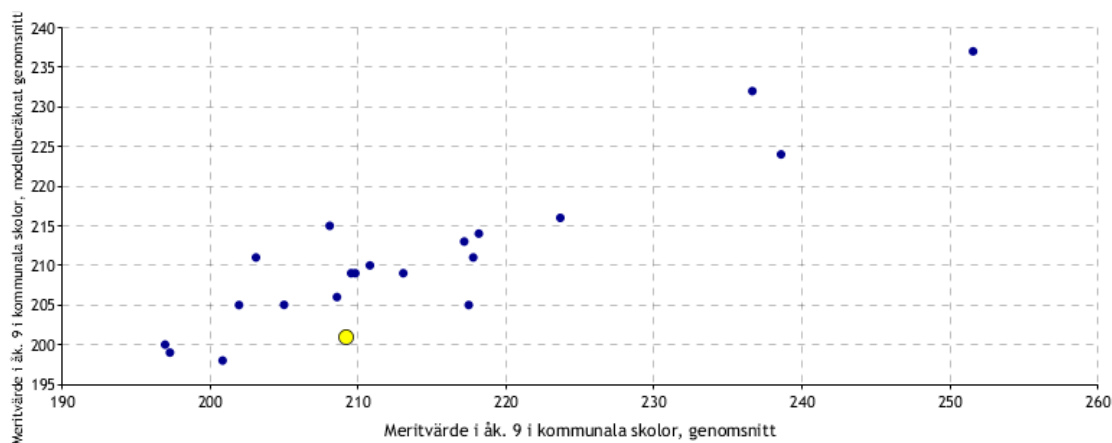
I *Tabell 2²* visas *Andel elever som ej uppnått målen i ett, flera eller alla ämnen*. För Upplands-Bro kommun är andelen elever som ej uppnådde målen i ett, flera eller alla ämnen läsåret 2011/2012 20,5 %. Genomsnittsvärdet för hela Stockholms län för samma läsår 23,5 % och för hela riket 22,6 %.

Sundbyberg	44,1	Salem	21,7
Södertälje	34,5	Järfälla	21,4
Haninge	33,2	Tyresö	21,3
Botkyrka	32,6	Upplands-Bro	20,5
Upplands Väsby	31,5	Nynäshamn	20,0
Sigtuna	29,3	Huddinge	19,9
Norrtälje	28,8	Ekerö	15,3
Stockholm	25,4	Sollentuna	14,0
Österåker	25,1	Nykvarn	13,4
Solna	23,7	Nacka	12,9
Stockholms län	23,5	Lidingö	12,3
Vallentuna	23,3	Täby	10,7
Riket totalt	22,6	Vaxholm	8,1
Värmdö	22,2	Danderyd	4,1

¹ Tabell 1: genomsnittlig meritvärde, årskurs 9, i kommunala skolor per kommun i Stockholms län år 2011. Källa: Kolada.

² Tabell 2: andel elever som ej uppnått målen i ett, flera eller alla ämnen (%) 2011/2012, i kommunala skolor. Källa: Skolverket.

Det modellberäknade SALSA-värdet³ tar hänsyn till föräldrarnas utbildningsnivå, andel elever födda i Sverige med utländsk bakgrund, andelen elever födda utomlands och fördelningen pojkar/flickor. Störst betydelse för resultaten i modellen har föräldrars utbildningsnivå. Det modellberäknade värdet ger en bild av vad en kommuns elevsammansättning ger för förväntat genomsnittligt meritvärde. I *Figur 3*⁴ redovisas kommunerna i Stockholms län med faktiskt genomsnittligt meritvärde ställt i relation till modellberäknat värde⁵. Varje prick motsvarar en kommun. Den större (gula) ringen representerar Upplands-Bro kommun.

I diagrammet kan vi utläsa att Upplands-Bro kommun har ett högre faktiskt genomsnittligt meritvärde än förväntat utifrån elevsammansättningen i kommunens skolor. Avvikelsen (201 jämfört med 209), vilket innebär att kommunens elever har en kunskapsnivå som överstiger förväntad.

Kommentar

Utifrån ovanstående kartläggning av elevernas betygsnivå bedömer vi att Upplands-Bro kommuns skolor generellt inte avviker i kvalitet jämfört med övriga länet. Vi kan också utläsa att Upplands-Bro kommun har ett högre faktiskt genomsnittligt meritvärde än förväntat utifrån elevsammansättningen i kommunen.

6. Kartläggning av betygsnivå - ekonomi

Att ställa betygsnivån i relation till satsade resurser i skolan kan göras på flera sätt. Här har vi valt att redovisa två sätt att titta på relationen för att ge en något mer nyanserad bild.

³ SALSA: Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala SambandsAnalyser.

⁴ Figur 3: uppnått genomsnittligt meritvärde i förhållande till förväntat genomsnittligt meritvärde, i kommunala skolor. Källa: Kolada.

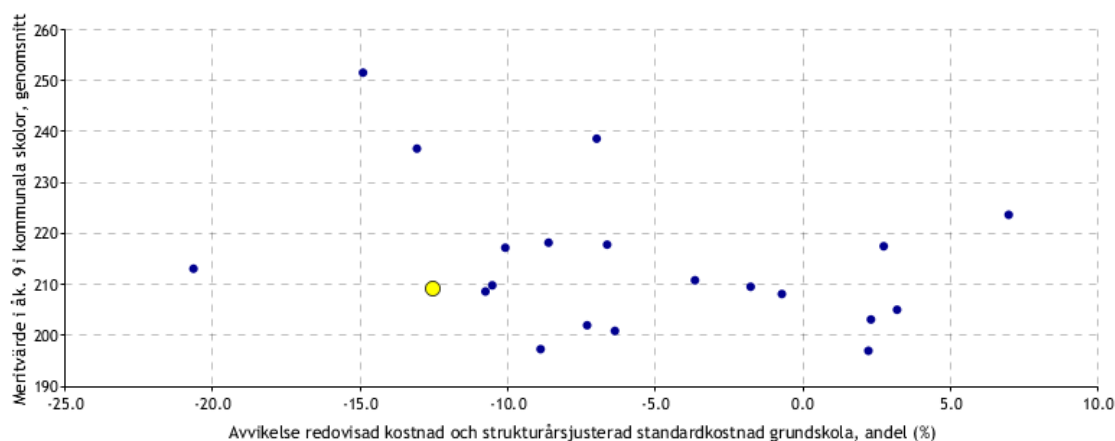
⁵ Om en kommun har samma värde på x- respektive y-axeln innebär det att kommunen uppnått ett genomsnittligt meritvärde som överensstämmer med det förväntade modellberäknade värdet. Om en kommun har ett lägre värde på y-axeln än på x-axeln innebär det att kommunen har ett högre genomsnittligt meritvärde än förväntat och tvärt om.

I Tabell 4⁶ visas kostnad per betygspoäng för samtliga kommuner i Stockholms län 2011. Genomsnittlig kostnad för hela länet är 318 kr/betygspoäng. Ingen hänsyn tas här till elevsammansättningen i kommunen.

Stockholm	367	Upplands-Bro	321
Sundbyberg	353	Ekerö	314
Upplands Väsby	346	Salem	314
Botkyrka	345	Nynäshamn	310
Järfälla	344	Huddinge	307
Sigtuna	342	Tyresö	301
Vallentuna	339	Sollentuna	295
Vaxholm	338	Österåker	281
Värmdö	331	Täby	259
Nykvarn	321	Danderyd	244

I Upplands-Bro kommun kostar varje betygspoäng 321 kr, dvs. Upplands-Bro kommun har en något högre kostnad per betygspoäng än länet i stort. Kostnaderna avser total kostnad exklusive lokaler.

För att få en något mer nyanserad bild av betygen i förhållande till ekonomin kan vi titta på det uppnådda genomsnittliga meritvärdet i förhållande till avvikelsen från standardkostnaden för grundskoleverksamheten (Figur 5⁷). Standardkostnaden, mer exakt den strukturårsjusterade standardkostnaden, är den förväntade kostnad för en kommuns grundskoleverksamhet som räknas fram inom skatteutjämningsystemet. I och med denna beräkning kan man titta på kommunens faktiska kostnader i relation till de kostnader som förväntas utifrån kommunens befolkningsstruktur (utbildningsnivå, andel barn i kommunen etc.).

Den större ringen representerar Upplands-Bro kommun. Upplands-Bro kommun har lägre faktiska kostnader för grundskoleverksamheten än förväntat. Samtidigt är det genomsnittliga meritvärdet 209 vilket är högre än det förväntade modellberäknade värdet (201).

⁶ Tabell 4: kostnad per betygspoäng (meritvärde) i årskurs 9, kommunala skolor 2011, kr/betygspoäng. Källa: Kolada.

⁷ Figur 5: avvikelse redovisad kostnad och standardkostnad i relation till genomsnittligt uppnått meritvärde, kommunala skolor.

Kommentar

De flesta kommuner i Stockholms län har en lägre kostnad än förväntat (standardkostnaden). Dock ligger Upplands-Bro kommun bra till kostnadsmässigt och har inte heller ett gott kostnads-läge på bekostnad av lägre meritvärde än förväntat. Vi vill dock tydliggöra att det i forskningen inte har påvisats något tydligt samband mellan insatta resurser och genomsnittligt meritvärde.

I Stockholms län ligger 20 av länets 26 kommuner över sitt förväntade genomsnittliga meritvärde. Det finns inget som pekar på att Upplands-Bro kommun är så unik i länet att det finns skäl att avvika från den huvudsakliga trenden att avvika positivt.

7. Styrning och kontroll

Grundskolan styrs av *läroplanen, skollagen, skolförordningen* och olika *föreskrifter*. Läroplanen innehåller övergripande mål och riktlinjer för utbildningen. I de övergripande målen anges de normer och värden samt de generella kompetenser som alla elever bör ha utvecklat efter genomförd utbildning. Obligatoriska nationella prov anordnas i år 3, 6 och 9.

Lokalt finns i beslut om årsbudget för varje enskilt år mål/uppdrag, prioriterade åtgärder samt ekonomi och prestationer. I budgeten 2012 tillfördes grundskolan bl.a. 500 tkr till genomförande av strategi för ökad målluppfyllelse, särskilt matematik. Utöver deltagande i matematiksatsningen har pengarna använts för bl.a. fortbildningar via lärarlyftet, införande/köp av schemaprogrammet *Novaschem* för förbättrad frånvarokontroll och praktisk IT- och medieutbildning för ca 200 personal.

Mål för grundskolan⁸ är att:

- Alla elever ska kunna förbättra sina resultat. (KF)
- Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiestudier ska öka. (KF)
- Olovlig frånvaro ska minska.
- Tillgången till IT-utrustning och stödjande infrastruktur ska förbättras.
- Elevernas ansvar och inflytande ska ökas.

Genom den nya skollagen, som trädde i kraft 1 juli 2011, förstärks kravet på ett systematiskt kvalitetsarbete⁹. Varje huvudman, rektor och förskolechef får ett ansvar att systematiskt planera, följa upp och analysera resultaten i förhållande till nationella mål, krav och riktlinjer. Detta ska vara underlag för insatser så att verksamheten kan utvecklas och nå uppsatta mål och resultat. Av den nya skollagen framgår också att en viktig del av kvalitetsarbetet på enhetsnivå är att det bedrivs tillsammans med personal, barn och elever samt vårdnadshavare. Det måste därför finnas organisation och resurser som underlättar utvecklingsarbetet både på huvudmannanivå och på enhetsnivå.

Skolinspektionens tillsyn hösten 2011 visade att det fanns brister i huvudmannens kvalitetsarbete. Kvalitetsarbetet tar inte tillräcklig utgångspunkt i kunskapsresultaten, trots att huvudmannen har som övergripande mål att höja dessa. Det saknas i flera fall sammanställningar av kunskapsresultat som kan användas för att identifiera såväl framgångsfaktorer som områden i behov av förbättringar.

⁸ De mål och uppdrag som fastställts av kommunfullmäktige har markerats med (KF).

⁹ Skolverket, 2012: Allmänna råd med kommentarer om Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet.

ringsinsatser. Upplands-Bro kommun behöver enligt Skolinspektionen göra fördjupade analyser kring orsakerna till de resultat som uppnås i de olika verksamheterna.

Utbildningsnämnden har med anledning av Skolinspektionens rapport tagit fram en övergripande plan för hur bristerna ska åtgärdas. Skolinspektionen har i ett uppföljningsbeslut bedömt att Upplands-Bro kommun har vidtagit sådana åtgärder att de påtalade bristerna på central kommunal nivå har avhjälpats. Därutöver har varje skola lämnat svar på de brister som konstaterats i Skolinspektionens skolvisa tillsynsbeslut. För att säkerställa att enheterna vidtar nödvändiga åtgärder ingår en inventering som ett kontrollmoment i kommunens handlingsplan för intern kontroll. Ingen ändring sker inför 2013. Lägesrapport lämnas ihop med verksamhetsberättelsen.

En omorganisation har genomförts från 1/7 2011, med bl.a. ny ledningsgrupp och en nyanställd skolchef med ansvar för förskola och grundskola. Ett nytt kvalitetsredovisningssystem har utarbetats. En intern chefsutbildning pågår också inom kommunen. Kvalitets- och analysarbete kommer att vara i fokus och träffar ska ske mer regelbundet (månadsvis) för att analysera insamlad kvalitetsinformation. Diskussioner har förts om att fokusera mer på processinriktade förbättringsåtgärder. Från och med 2012 analyseras frånvaron eftersom kvalitets sambanden är tydliga mellan närvaro och resultat.

Den senaste publicerade kvalitetsredovisningen¹⁰ bygger i huvudsak på skolornas kvalitetsredovisningar och verksamhetsberättelser för kalenderåret 2011. Under 2012 har man övergått till delredovisningar som sammanställs och redovisas löpande under året. Delarna sammanställs och redovisas i sin helhet efter verksamhetsårets slut.

Upplands-Bro kommun deltar i Sveriges kommuner och landstings matematiksatning, PISA 2015. Antal undervisningstimmar i matematik kommer att öka. Målen är att fördubbla andelen elever som når över lägsta nivån i betyg för matematik och öka andelen som når högsta nivån till 2015. Det övergripande målet för grundskolan är att alla ska kunna lämna grundskolan med minst godkända betyg.

Kommunen deltar i LJUS på kvalitet, som är ett nätverkssamarbete mellan kommunens pedagoger och skolledare i Lidingö, Järfälla, Värmdö och Solna, för kvalitetsutveckling inom skolområdet. Samarbetet omfattar samtliga förskolor, grundskolor, förskoleklasser, skolbarnsomsorg, sarskolor och gymnasieskolor. Syftet med samarbetet är att bidra till ökad målpuppfyllelse genom analys av dokumentation och besök på enheterna.

8. Utvecklingsinsatser

8.1 Enheterna

Upplands-Bro kommun har varje skola och förskoleområde sin egen rektor och det direkta ansvaret för ledning och utveckling ligger ute i verksamheten. Varje enhet har en chef som ansvarar för verksamhet, kvalitets- och utvecklingsarbete, arbetsmiljö, ekonomi och personal. Enheternas kvalitetsredovisningar tas fram i samverkan med personal, elever och föräldrar. Personalen deltar i allmänhet via arbetslagsvisa utvärderingar av verksamheten, medan elever och föräldrar i all-

¹⁰ Kvalitetsredovisning för förskola, fritidshem och skolverksamhet i Upplands-Bro kommun 2011. Fastställd av Utbildningsnämnden 2012-05-15.

mänhet kommer till tals via enkäter, elevträffar och föräldrasamråd. Upplands-Bro kommun deltar i rektors- och lärarlyftet.

Utöver centrala utvecklingsinsatser sker utvecklingen lokalt ute på respektive skolenhet. I Upplands-Bro finns tio kommunala grundskolor. Vi har valt att följa upp dokumentation och utveckling inom två områden som belyser elevernas lärande och utveckling i skolan.

- **Utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen**

Enligt Skollagen kap 10, § 12 och 13, ska minst en gång varje termin, läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen. Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

De individuella utvecklingsplanerna (IUP) är ett viktigt instrument för att följa elevers kunskapsutveckling och för att sätta in åtgärder så att undervisningen individanpassas. Skolinspektionens tillsyn visade att de individuella utvecklingsplanerna brister i flertalet skolor.

- **Åtgärdsprogram**

Enligt Skollagen kap 3, § 9 ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Skolinspektionens tillsyn visade att arbetet med åtgärdsprogrammen behöver vidareutvecklas i flertalet skolor så att de blir ett bättre redskap när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten för elever i behov av särskilt stöd.

8.1.1 Bergaskolan

Bergaskolan är en skola med förskoleklass upp till och med år 5. Under 2012 har skolan arbetat fram lokala pedagogiska planeringar i alla ämnen. Skolan har analyserat resultaten av nationella prov för att se om det finns områden för utveckling i ämnena. Gemensamma pedagogiska konferenser för lärare har fördubblats och dessa används för att utveckla ämnesgrupper. Genom erfarenhetsutbyte och diskussioner mellan lärare har skolan arbetat fram exempel på hur man kan ge elever tillräckliga utmaningar i undervisningen.

För att öka elevers lust att läsa och stimulera läs- och skrivutvecklingen har skolan från och med höstterminen 2012 en 20 % lärartjänst i skolbiblioteket. Skolan har använt pedagogiska konferenser till att diskutera innehåll i individuella utvecklingsplaner.

Rutinerna för specialundervisning i särskild undervisningsgrupp har förändrats under 2012, vilket har gett utökade möjligheter för elever med det största behovet av den sortens stöd. Eleverna har fått möjlighet till läxhjälp eller på annat sätt stöd i sin undervisning utanför timplanen hos sin lärare eller hos lärare i arbetslaget.

I skolans arbete med att utveckla åtgärdsplanerna har även fritidshemsverksamheten varit delaktig. Fritidshemsverksamheten har i sitt kvalitetsutvecklingsarbete arbetat med att ta fram åtgärdsplaner för elevers sociala utveckling. Fritidshemspersonalen deltar i större omfattning vid utvecklingssamtal och i elevhälsoteamsmöten.

Under 2013 ska skolan bl.a. införa utökad studietid för elever åk 3-5 med speciallärare, utveckla åtgärdsplanerna och säkerställa en bättre uppföljning av åtgärdsplanerna.

8.1.2 Broskolan

Broskolan omfattar grundskola år 6-9. Under 2012 har skolan haft diskussioner och analyser av verksamheten, bl.a. på grund av skolinspektionens förelägganden men främst för att implementera de nya läroplanen och dess kursplaner.

För att fördjupa arbetet med individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen har skolan haft fortbildningstillfällen, i form av föreläsningar, workshops och kurser. I den utvecklingsprocess som pågick under 2012 kom skolan fram till att man tydligare behöver koppla utvecklingsarbetet av de individuella utvecklingsplanerna och skriftliga omdömen till läroplaner/kursplaner och kontinuerligt informera om betygskriterierna. Eleverna kan själva medverka till att utforma sina individuella utvecklingsplaner när det är synligt vilka mål de behöver uppnå.

När det gäller ”allmänna” åtgärdsprogram utformar och beslutar rektor om dessa i samråd med eleven och dess vårdnadshavare. När det gäller ”ämnes” åtgärdsprogram som skrivs när läraren befarar att eleven inte kommer att nå målen, har de enskilda lärarna fått delegation på att utforma dessa.

Under 2013 ska andra intervaller för skolans utvecklingssamtal prövas. Varje termin ska börja med en tillbakablick på tidigare resultat. Både betyg och skriftliga omdömen kommer att vara underlag i utformningen av de individuella utvecklingsplanerna.

8.1.3 Brunnaskolan och Hagnässkolan

Brunnaskolan omfattar förskoleklass, grundskola år 1-3 samt fritidshem. Hagnässkolan är en 4-9 skola. Enkäter som genomfördes under vårterminen 2012 visade att både föräldrar och elever ansåg att utvecklingssamtalen var givande. Studiedagar och konferenstid har använts för att diskutera hur skolan kan ge elever och föräldrar så tydlig information som möjligt. Brunnaskolan har använt samma utformning för dokumentationen under 2012, medan Hagnässkolan valt att förändra utformningen efter en utvärdering i lärargruppen vårterminen 2013.

Brunnaskolan utformade en ny mall för åtgärdsprogram under vårterminen 2012. Hagnässkolan har valt att avvakta eventuella förändringar till dess Skolverkets Allmänna råd angående åtgärdsprogram kommer ut. Handlingsplanen för åtgärdsprogram reviderades under höstterminen 2012.

8.1.4 Ekhammarskolan

Ekhammarskolan omfattar grundskola år 6-9 och särskola. Under vårterminen 2012 har skolan med hjälp av föreläsningar och handledning, arbetat med att skriva tydliga LPP (Lokal Pedagogisk Planering) i alla ämnen. Från höstterminen 2012 får eleverna en LPP inför varje arbetsområde/moment i alla ämnen.

Flera ämnesråd tar fram egna matriser för att tydliggöra för eleverna vad de ska kunna i förhållande till kunskapskraven. Skolan har även genomfört ett fortbildningsarbete kring hur man skriver tydligt i den individuella utvecklingsplanen (IUP) samt i de skriftliga omdömena, bl.a. genom att lärarna i varje ämnesråd skrivit omdömen ihop.

Skolan har under vårterminen 2012 haft fortbildning kring regler för åtgärdsplaner samt hur man skriver tydliga åtgärdsplaner med uppföljningsbara mål. Det var bl.a. detta som Skolinspektionen tidigare hade synpunkter på.

Under vår- och höstterminen 2012 har några ämneslärare samt skolledning deltagit vid Skolportens konferens om bedömning. Diskussioner har sedan förts i ämnesråden för att sprida informationen till hela kollegiet.

Inför kommande läsår ska utvecklingsarbetet fortsätta med arbete kring betyg och bedömning. Skolan kommer även fortsätta med ett utvecklingsarbete kring de olika förmågor som ska tränas och bedömas i varje ämne. Arbetet kring utvecklingssamtalen handlar om att lärare, vilka har olika metoder för genomförandet, delger varandra och diskuterar de olika metodernas för- och nackdelar.

8.1.5 Finnstaskolan

Finnstaskolan är en skola med förskoleklass upp till och med år 5. Under 2012 har samtliga lärare läst skolverkets skrift *Utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen* och diskuterat vad som behöver förändras. Flera lärarkonferenser samt en studiedag har tagit upp bl.a. bedömningsfrågor.

Under 2013 ska en omarbetning göras av de frågor som skickas hem i förväg till föräldrar och elever inför utvecklingssamtalen. En föräldraenkät ska skickas ut direkt efter samtalen i januari med frågan om hur samtalet upplevdes. En halv studiedag i februari 2013 ska genomföras ihop med Broskolan, kring skriftliga omdömen.

Utvecklingsinsatser 2012 kring åtgärdsprogram med fortsättning 2013 handlar bl.a. om förtydliganden om att en kartläggning av ansvarig pedagog måste ske inför eventuella åtgärdsprogram. Förutom när åtgärdsprogrammet ska utvärderas ska det även framgå hur utvärderingen av åtgärdsprogrammet ska ske.

8.1.6 Härneviskolan

Härneviskolan är en skola med förskoleklass upp till och med år 5. Under 2012 har lärarna studerat Skolverkets Allmänna råd för utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen. Skolan har arbetat med utvecklingsplanens två delar – omdömen avseende elevens kunskapsutveckling och planering för elevens fortsatta arbete mot läroplanens mål. Fortbildning har genomförts kring bedömning och skriftliga omdömen. Under 2013 kommer arbetet kring bedömningar fortsätta. Arbetet för ökat elevinflytande fortsätter bl.a. vid utvecklingssamtalet.

Skolans speciallärare har tagit fram förslag till revidering av åtgärdsprogrammets struktur och innehåll. Förslaget innebär bl.a. att åtgärdsprogrammet ska innehålla en beskrivning av elevens hela skolsituation, elevens behov i relation till målen i läroplanen och kunskapskraven. Beskrivningen ska utgå från elevens styrkor och svagheter samt en analys av hinder och möjligheter i

elevens omgivning. Förslaget ska också innehålla en beskrivning av de konkreta åtgärder, långsiktiga och kortsiktiga, som skolan ska vidta. Åtgärderna ska relateras till mål i läroplan och kunskapskrav. Även vem ansvarar för vad, hur arbetet ska följas, resultat m.m. ska anges.

Under 2013 ska arbetet med åtgärdsprogrammets struktur och innehåll ska fortsätta utifrån de nya allmänna råden från Skolverket.

8.1.7 Lillsjöskolan

Lillsjöskolan är en skola med förskoleklass upp till och med år 5. Efter skolinspektionens tillsyn tillsattes en arbetsgrupp med klasslärare, ämneslärare och speciallärare. Arbetsgruppens uppgift är bl.a. att se över vilka anpassningar som behöver göras kring utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner. Därefter ska en processkarta för skolåret arbetas fram. Hela arbetsprocessen beräknas vara klar i augusti 2013. Därefter ska en utvärdering ske.

Tillsammans med resursteamet togs en ny blankett för åtgärdsprogram fram istället för det digitala system skolan haft tidigare. Det visade sig dock vara svårt att ha överblick över arbetet och man återgick till det digitala systemet. Av åtgärdsprogrammet framgår numera hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

8.1.8 Råbyskolan

Råbyskolan är en skola med förskoleklass upp till och med år 5. Skolan har under hösten 2012 bedrivit ett utvecklingsprojekt kring "bedömning" för att förbättra hela kedjan, från omdömen till individuell utvecklingsplan och åtgärdsprogram. I projektet har samtliga lärare och speciallärare deltagit.

8.1.9 Tjustaskolan

Skolan har förskoleklass, år 1-5 samt fritids. Arbetet kring utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner sker kontinuerligt bl.a. via veckovisa pedagogiska forum på skolan. De insatser som behövs i förhållandet till kunskapskraven beskrivs enligt skolan på ett tydligare sätt och föräldrarna ska vid ett utvecklingssamtal få en god överblick kring sitt barns lärande och kunskapsutveckling. Idag finns omdömen i alla ämnen.

Under 2012 har skolan genomlyst tydligheten i hur man skriver ett åtgärdsprogram relaterat till Läroplanen för grundskolan 2011 och övriga styrdokument. Förutom lägesbeskrivning, målbeskrivning, åtgärder och utvärdering lägger skolan stor vikt kring "huret" dvs. hur pedagogen tillsammans med eleven/hemmet lägger upp ett handlingsprogram som vilar på överenskommet delat ansvar. Detta arbete sker i samråd med rektor, nätverksmöten där aktuell klasslärare ingår och elevhälsoteamet. Skolan avser att under vårterminen 2013 göra en sammanställning och analys av dokumentets utformning, innehåll och utfall.

8.2 Resursteamet

Resursteamet är utbildningskontorets övergripande enhet för konsultativt och förebyggande stöd till personal inom förskola och skola. Verksamheten omfattar bl.a. skolhälsovård, psykologer, tal/specialpedagoger, kuratorer samt kvalificerad utredare särskilt stöd.

Resursteamets arbete ska utvecklas mot bakgrund av den utvärdering som genomfördes under 2012. Utvärderingen är redovisad i nämnden och visar enligt utbildningskontoret att – ”man är rätt ute med sättet att arbeta för barn/ungdomar med extra stora behov av särskilt stöd.” Utvärderingen visade också att elevhälsan fortsatt bör vara samlad under Resursteamet och man ska också utreda om gymnasiets elevhälsoteam bör hamna under Resursteamet. Utvärderingen visade även att samarbetet med Socialkontoret behöver utvecklas ytterligare.

9. Slutsatser

I en statistisk jämförelse med övriga Stockholms län framkommer att Upplands-Bro kommuns grundskolor som helhet inte avviker i kvalitet jämfört med övriga länet. Vi kan också utläsa att Upplands-Bro kommun har ett högre faktiskt genomsnittligt meritvärde än förväntat utifrån elevsammansättningen i kommunen.

Upplands-Bro kommun har lägre faktiska kostnader för grundskoleverksamheten än förväntat. De flesta kommuner i Stockholms län har en lägre kostnad än förväntat, dock ligger Upplands-Bro kommun bra till kostnadsmässigt och har inte heller ett gott kostnadsläge på bekostnad av lägre meritvärde än förväntat.

Utbildningsnämnden har med anledning av Skolinspektionens rapport tagit fram en övergripande plan för hur bristerna ska åtgärdas. Skolinspektionen har i ett uppföljningsbeslut bedömt att Upplands-Bro kommun har vidtagit sådana åtgärder att de påtalade bristerna på central kommunal nivå har avhjälpats. Under 2011 har en omorganisation genomförts och ett nytt kvalitetsredovisningssystem har utarbetats. En intern chefsutbildning pågår också inom kommunen. Kvalitets- och analysarbete kommer att vara i fokus och träffar ska ske mer regelbundet för att analysera insamlad kvalitetsinformation. Från och med 2012 analyseras frånvaron eftersom kvalitetsbanden är tydliga mellan närvaro och resultat.

I Upplands-Bro finns tio kommunala grundskolor. För att säkerställa att enheterna vidtar nödvändiga åtgärder ingår en inventering som ett kontrollmoment i kommunens handlingsplan för intern kontroll. Lägesrapport lämnas ihop med verksamhetsberättelsen. I denna granskning har vi valt att följa upp dokumentation och utveckling inom två områden som belyser elevernas lärande och utveckling i skolan; utvecklingssamtal och *individuella utvecklingsplaner* samt *åtgärdsprogram*. Vår granskning visar att flera utvecklingsinsatser har genomförts och påbörjats inom grundskolan.

Resursteamet som omfattar bl.a. skolhälsovård, psykologer, tal/specialpedagoger och kuratorer ska utvecklas mot bakgrund av den utvärdering som genomfördes under 2012. Utvärderingen visade bl.a. att elevhälsan fortsatt bör vara samlad under Resursteamet och man ska också utreda om gymnasiets elevhälsoteam bör hamna under Resursteamet. Utvärderingen visade även att samarbetet med Socialkontoret behöver utvecklas ytterligare.

KPMG, som ovan

Monica Rådestad
certifierad kommunal revisor